

Magyar Belügyminiszter.

Tárgy: A Székelyföld önkormányzata.

SZÁM: 70.127/1946.

II/4.

A Székelyföld önkormányzatáról készített egyezmény tervezetre vonatkozólag értesitem Miniszter Urat az alábbiakról.

A 3.cikkkel kapcsolatban felvetődik az a kérdés, hogy szükséges-e külön tartományi illetőség bevezetése.

Az illetőség elavult intézmény és nagy adminisztrációt kíván meg a tartományi illetőség nyilvántartása.

A tervezetben az illetőséggel egybekötött jogokat - külön illetőség bevezetése nélkül - biztosítani lehetne azoknak, akiknek a tartományi képviselők megválasztásában aktív választójoguk van.

Egyébként a szövegből nem tűnik világosan, hogy az a/ és a/ pont két önálló jogcím, ezért a két pont közé "vagy" szócskát kell iktatni. Továbbá a szöveg nem tartalmaz rendelkezést arra nézve, hogy az illetőség meddig áll fenn, mikor szűnik meg, hogyan alakul a feleség illetősége.

Az 5.cikk második bekezdésében hiányzik a felsorolásból a helyi önkormányzatok szervezetének a megállapítása. Tisztázandó volna, hogy ^{mit} kell érteni "a közigazgatási hatóságok és szervek megszervezése" alatt, nevezetesen magának a szervezetnek a megállapítását vagy csak a működés biztosítását pl. a tisztviselők alkalmazását, az anyagi eszközök biztosítását stb.

Ez utóbbi kérdés felmerül a 8.cikkben a bíróságokkal kapcsolatban is.

Magyar Miniszterelnök Urnak

Budapest.

Magyar Országos
Leveletár

XIX-A-1-k-Z-2675/1946

(51)

A 15.cikkkel kapcsolatban felvetődik, hogy a fontos - pl. hadászati - távközlési utak létesítéséről és fenntartásáról való gondoskodást el lehet-e vonni az államtól.

A 18.cikkben az általános szociális ügyek mellett a szegényügyek külön feltüntetése félreértésre adhat okot, mert a szegényügy a szociális közigazgatásnak csak egy kisebb területe.

A 19.cikkkel kapcsolatban felvetődik, hogy kizárólagossággal autonom hatáskörbe tartozhat-e az állami adók kivetése stb.

A 21.cikk a/ és e/ pontja között ellenmondás van, mert e szerint a tartomány területén beszedett állami adók az autonómia bevétele s ugyanekkor az államtól hozzájárulást is kapna az autonómia. Egyébként a bevételi források taxatív felsorolása nem célszerű s arra szükség nem is igen van.

A 25.cikknél felvetődik az a kérdés, hogy a bírák, tisztviselők és egyéb alkalmazásának módját az autonóm törvényhozás állapítja meg. Nem tartalmaz rendelkezést a tervezet, hogy az autonómia tisztviselőire stb. vonatkozó fegyelmi szabályok megállapítása az autonómiához tartozik-e.

Figyelemmel arra, hogy az autonómia tisztviselői az állami igazgatás körébe tartozó lényeges feladatokat is látnak el, pl. a pénzügyi és iparügyi közigazgatás körében, meg kellene vizsgálni, hogy az állam miként gyakorolja majd felettük, legalább is e feladat köröket illetőleg a felügyelet jogát. Itt a kormányzó felügyeleti jogköre nem jöhet figyelembe, mert a kormányzó az önkormányzat embere.

A 26.cikkben a választójog egyik kelléke a tartományi illetőség, ami a 3.cikkhez fűzött észrevétel szerint elmaradna.

A második bekezdésben szövegezési hiba van, mert nem állhat meg csupán az intézkedés lehetősége /"intézkedhet"/, mert nyilvánvaló, hogy ez a jogkör az autonómiához tartozik, az autonómiának intézkednie kell.

A tartománygyűlés feloszlatásának jogával kapcsolatban felvetődik az a kérdés, hogy ez a jog általános érvényű-e vagy csak meghatározott esetekre szólna.

A 27.cikkben a tartományi kormányzónak csak a politikai felelőssége van szabályozva, nyitott kérdés marad, hogy a büntetőjogi és magánjogi felelőssége tekintetében az általános törvényeknek van-e alávetve.

A 28.cikk szövegezése nem szabatos, mert a lakosság aránya nem a székely képviselők számára, hanem csak azok arányára szolgál alapul.

A tervezet nem tartalmaz rendelkezést a belügyi tárca körében a következő ügykörök ellátása tekintetében:

1./Az autonóm közigazgatási hatóságok és egyéb szervek, ideértve a helyi önkormányzatok szerveit is, eljárására, ügyvitelére, pénz- és vagyonkezelésére vonatkozó szabályok megállapítása.

2./A tartományi és a helyi önkormányzati alkalmazottak képzésére tanfolyamok szervezése és fenntartása.

3. A helyi önkormányzatok felett a felügyelet gyakorlása.

4./ A székelyföldön levő alapítványok és alapok felett a felügyelet gyakorlása.

5./ A belügyi közigazgatásban mindennemű adatgyűjtés elvégzése.

6./ A tartomány címerének és lobogójának megállapítása, használata.

7./ Anyakönyvek vezetése.

8./ Város és község rendezési ügyek.

9./ Gyámügyek.

10./ A személyi és vagyoni biztonság fenntartása, rendőrség szervezése, működése./az állam biztonságára vonatkozó rendészeti teendők ellátása és a külföldiek rendészete mindenképen állami feladat./

11./ A megelőző rendészet körében, ideértve a rendőri jog körébe tartozó jogszabályok szabályozását is, az anyagi és eljárási jogszabályok megállapítása.

12./ A rendőri büntetőbiráskodás.

13./ Közcélú intézetek, intézmények, üzemek, vállalatok létesítése és fenntartása.

Háromszék, Csik, Maros-Torda és Udvarhely vármegyék területén az u.n.visszacsatolás ideje alatt a belügyi tárca körében eszközölt kiadásokról, valamint az említett vármegyék és azok területén lévő városok és községek, továbbá Marosvásárhely törvényhatósági jogú város háztartási adatairól készült kimutatásokat csatoltan megküldöm.

Budapest, 1946.évi július hó 19-én.

A miniszter helyett:

Kiss Roland s.k.

Államtitkár.

Az igen értékes öngyűjtésnek nagy része a szövettel megkezdődött. A meg nem fizetők a magyar kormányra jelleve.

Magyar Országos
Levélár

Wernath Klára
titkár